

Синергетичні підходи до оцінки структури, розвитку і стійкості біотопів та проблеми прогнозування їх змін

Президія НАН України заслухала і обговорила доповідь завідувача відділу Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України члена-кореспондента НАН України Я. Дідуха «Синергетичні підходи до оцінки структури, розвитку і стійкості біотопів та проблеми прогнозування їх змін». У доповіді та виступах академіка НАН України Б. Патона, директора Державної установи «Інститут еволюційної екології НАН України» академіка НАН України В. Радченка, директора Українського науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького Держлісагентства України та НАН України члена-кореспондента Національної академії аграрних наук України В. Ткача, завідувача кафедри фізичної географії та геоекології Київського національного університету імені Тараса Шевченка члена-кореспондента НАН України М. Гродзинського було відзначено, що дослідження проблем організації та динаміки екосистем на синергетичних принципах стало серйозним підґрунтям для розроблення питань їх охорони та прогнозування розвитку.

Це дуже важливе питання висвітлює ефективні методи екологічного моніторингу та представляє нові підходи до регулювання як заповідних, так і порушених природних екосистем, уміле використання яких забезпечує мінімалізацію негативного впливу на довкілля.

Учені-біологи Академії і, зокрема Інституту ботаніки імені М. Г. Холодного, добре усвідомлюють складність нинішнього екологічного становища в Україні та світі й намагаються в міру своїх сил і можливостей активно включатись у вирішення нагальних проблем довкілля.

Практичне значення їх доробків полягає у розробленні та використанні методик оцінки екологічних збитків з урахуванням затрат на їх відновлення, а також оцінки ризиків втрат біотопів. Зазначені методики дуже важливі для індикації стану довкілля й забезпечення переходу України на засади сталого розвитку.

Розроблення комплексного оцінювання структури і організації екосистем дозволило біологам встановити суттєві закономірності їх функціонування та змін.

Важливими тепер є підготовка і надання Мінприроди України відповідних рекомендацій із збереження екосистем, моделювання й прогнозування їх стану і змін, обґрунтування режимів у заповідних об'єктах, проведення екологічних експертиз тощо.

Досить актуальними є результати у напрямі зміни структури та розвитку різних типів біотопів у контексті глобальних кліматичних змін. Серед іншого

це стосується карпатських лісів. Тому такі питання потребують комплексного аналізу і надання до Держлісагентства України практичних рекомендацій для ефективного регулювання розвитку цих біотопів.

Наголошувалось, що вченим Академії разом із фахівцями профільних міністерств і відомств, а також провідними науковцями вищих навчальних закладів необхідно активізувати роботу для створення досконалої системи заповідних об'єктів, організації багаторівневого моніторингу, збереження та відтворення природних екосистем. Було затверджено відповідний проект постанови *(Прес-реліз за підсумками засідання президії НАН України 29 жовтня 2014 р. // Національна академія наук України (<http://www.nas.gov.ua>)).*